

KONWENCJA

o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych,

sporządzona w Hadze dnia 2 października 1973 r.

(Dz. U. z dnia 17 maja 2000 r.)

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 2 października 1973 r. została sporządzona w Hadze Konwencja o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych w następującym brzmieniu:

Przekład

Konwencja o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych

Państwa-sygnatariusze niniejszej konwencji,

pragnąc ustanowić wspólne przepisy dotyczące prawa właściwego dla zobowiązań alimentacyjnych wobec osób dorosłych,

pragnąc skoordynować te przepisy z postanowieniami Konwencji z dnia 24 października 1956 r. o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych wobec dzieci,

postanowiły zawrzeć w tym celu niniejszą konwencję i uzgodniły następujące postanowienia:

Rozdział I

Zakres stosowania konwencji

Artykuł 1

Niniejszą konwencję stosuje się do zobowiązań alimentacyjnych wynikających ze stosunków rodzinnych, pokrewieństwa, małżeństwa lub powinowactwa, łącznie z zobowiązaniami alimentacyjnymi wobec dziecka pozamałżeńskiego.

tezy z piśmiennictwa

Artykuł 2

Niniejsza konwencja reguluje wyłącznie kolizje praw w zakresie zobowiązań alimentacyjnych.

Orzeczenia wydane przy zastosowaniu niniejszej konwencji nie będą miały wpływu na istnienie jakiegokolwiek ze stosunków, o których mowa w artykule 1.

Artykuł 3

Prawo wskazane przez niniejszą konwencję stosuje się bez wymagania wzajemności i niezależnie od tego, czy jest ono prawem Umawiającego się Państwa.

Rozdział II

Prawo właściwe

Artykuł 4

Zobowiązania alimentacyjne wymienione w artykule 1 podlegają prawu wewnętrznemu miejsca stałego pobytu wierzyciela.

W razie zmiany miejsca stałego pobytu wierzyciela stosuje się prawo wewnętrzne nowego miejsca stałego pobytu od chwili, w której nastąpiła zmiana.

tezy z piśmiennictwa

Artykuł 5

Jeżeli na podstawie prawa określonego w artykule 4 wierzyciel nie może uzyskać alimentów od dłużnika, stosuje się ich wspólne prawo ojczyście.

Artykuł 6

Jeżeli na podstawie prawa określonego w artykułach 4 i 5 wierzyciel nie może uzyskać alimentów od dłużnika, stosuje się prawo wewnętrzne właściwe dla miejsca organu orzekającego w sprawie.

Artykuł 7

W wypadku zobowiązań alimentacyjnych między krewnymi w linii bocznej lub powinowatymi dłużnik może sprzeciwić się żądaniu wierzyciela, jeżeli taki obowiązek nie istnieje według ich wspólnego prawa ojczyściego, a jeżeli nie mają tego samego obywatelstwa - według prawa wewnętrznego miejsca stałego pobytu dłużnika.

Artykuł 8

Niezależnie od postanowień artykułów 4 do 6 w Umawiającym się Państwie, w którym orzeczono lub uznano rozwód, prawo zastosowane do rozwodu jest właściwe dla zobowiązań alimentacyjnych między rozwiedzionymi małżonkami oraz dla zmiany orzeczeń dotyczących takich zobowiązań.

Ustęp poprzedzający ma zastosowanie również do separacji i unieważnienia małżeństwa lub stwierdzenia jego nieważności.

Artykuł 9

Prawo instytucji publicznej do dochodzenia zwrotu świadczeń wypłaconych wierzycielowi podlega prawu, któremu podlega ta instytucja.

Artykuł 10

Prawo właściwe dla zobowiązania alimentacyjnego określa między innymi:

1. czy i w jakim zakresie oraz od jakiej osoby wierzyciel może żądać alimentów;
2. kto jest uprawniony do wszczęcia postępowania w sprawie alimentów oraz jaki jest termin przedawnienia;
3. zakres zobowiązania alimentacyjnego dłużnika, jeżeli instytucja publiczna dochodzi zwrotu świadczeń wypłaconych wierzycielowi.

Artykuł 11

Można odmówić zastosowania prawa wskazanego przez niniejszą konwencję jedynie wówczas, gdy byłoby to oczywiście sprzeczne z porządkiem publicznym.

Przy określaniu wysokości alimentów bierze się pod uwagę potrzeby wierzyciela i możliwości majątkowe dłużnika, nawet jeżeli prawo właściwe stanowi inaczej.

Rozdział III

Postanowienia różne

Artykuł 12

Konwencji niniejszej nie stosuje się do alimentów dochodzonych w Umawiającym się Państwie, jeżeli dotyczą okresu sprzed wejścia w życie konwencji w stosunku do tego państwa.

Artykuł 13

Każde Umawiające się Państwo może, zgodnie z artykułem 24, zastrzec sobie prawo stosowania niniejszej konwencji jedynie do zobowiązań alimentacyjnych:

1. między małżonkami i byłymi małżonkami;
2. w stosunku do osoby, która nie ukończyła dwudziestu jeden lat i nie zawarła małżeństwa.

Artykuł 14

Każde Umawiające się Państwo może, zgodnie z artykułem 24, zastrzec sobie prawo niestosowania niniejszej konwencji do zobowiązań alimentacyjnych:

1. między krewnymi w linii bocznej;
2. między powinowatymi;
3. między małżonkami rozwiedzionymi lub w stosunku do których została orzeczona separacja, jak również między małżonkami, których małżeństwo zostało unieważnione lub została stwierdzona jego nieważność, jeżeli rozwód, separacja, unieważnienie lub stwierdzenie nieważności zostało orzeczone zaocznie w państwie, w którym strona nie biorąca udziału w postępowaniu nie miała miejsca stałego pobytu.

Artykuł 15

Każde Umawiające się Państwo może, zgodnie z artykułem 24, zgłosić zastrzeżenie, że jego organy będą stosowały swoje prawo wewnętrzne, jeżeli wierzyciel i dłużnik są obywatelami tego państwa i jeżeli dłużnik ma tam miejsce stałego pobytu.

Artykuł 16

Jeżeli prawo państwa, posiadającego w dziedzinie zobowiązań alimentacyjnych dwa lub więcej systemy prawne stosowane terytorialnie lub osobowo, nakazuje brać pod uwagę prawo miejsca stałego pobytu wierzyciela lub dłużnika lub ich wspólne prawo ojczyście, należy stosować system prawny wskazany przez obowiązujące w tym państwie przepisy, a w przypadku ich braku - ten system, z którym te osoby są najściślej związane.

Artykuł 17

Umawiające się Państwo, w którym różne jednostki terytorialne mają własne przepisy prawa w dziedzinie zobowiązań alimentacyjnych, nie jest zobowiązane do stosowania niniejszej konwencji w odniesieniu do kolizji praw dotyczącej wyłącznie jego jednostek terytorialnych.

Artykuł 18

Niniejsza konwencja zastępuje w stosunkach między państwami, które są jej stronami, Konwencję o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych wobec dzieci, sporządzoną w Hadze dnia 24 października 1956 r.

Jednakże ustęp poprzedzający nie ma zastosowania do państwa, które wskutek zastrzeżenia złożonego na podstawie artykułu 13 wyłączyło stosowanie niniejszej konwencji do zobowiązań alimentacyjnych wobec osób, które nie ukończyły dwudziestu jeden lat i nie zawarły małżeństwa.

Artykuł 19

Niniejsza konwencja nie narusza innych umów międzynarodowych zawierających postanowienia w sprawie zagadnień uregulowanych w niniejszej konwencji, których Umawiające się Państwo jest lub stanie się stroną.

Rozdział IV

Postanowienia końcowe

Artykuł 20

Niniejsza konwencja jest otwarta do podpisu dla państw, które były członkami Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego w czasie jej dwunastej sesji.

Konwencja podlega ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu. Dokumenty ratyfikacyjne, przyjęcia lub zatwierdzenia składa się w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Królestwa Niderlandów.

Artykuł 21

Każde państwo, które stanie się członkiem Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego po jej dwunastej sesji lub jest członkiem Organizacji Narodów Zjednoczonych, jej wyspecjalizowanej agencji lub jest stroną Statutu Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, może przystąpić do niniejszej konwencji po jej wejściu w życie, zgodnie z artykułem 25 ustęp 1.

Dokumenty przystąpienia składa się w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Królestwa Niderlandów.

Artykuł 22

Każde państwo może w czasie podpisania, ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia oświadczyć, że niniejszą konwencję stosuje się do wszystkich terytoriów, które ono reprezentuje w stosunkach międzynarodowych, albo do jednego lub niektórych z tych terytoriów. Oświadczenie takie staje się skuteczne z dniem wejścia w życie konwencji w stosunku do zainteresowanego państwa.

W czasie późniejszym oświadczenie o rozszerzeniu zakresu stosowania konwencji notyfikuje się Ministerstwu Spraw Zagranicznych Królestwa Niderlandów.

Artykuł 23

Umawiające się Państwo, składające się z dwu lub więcej jednostek terytorialnych, w których w sprawach zobowiązań alimentacyjnych stosuje się różne systemy prawne, może w czasie podpisania, ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia oświadczyć, że niniejszą konwencję stosuje się do wszystkich jednostek terytorialnych albo tylko do jednej lub do niektórych z tych jednostek, oraz może w każdym czasie zmienić to oświadczenie przez złożenie później innego oświadczenia.

Oświadczenia takie notyfikuje się Ministerstwu Spraw Zagranicznych Królestwa Niderlandów, przy czym powinny one wyraźnie wymieniać jednostkę terytorialną, w której stosuje się niniejszą konwencję.

Artykuł 24

Nie później niż w chwili ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia każde państwo może złożyć jedno lub więcej zastrzeżeń, o których mowa w artykułach od 13 do 15. Złożenie innych zastrzeżeń nie jest dopuszczalne.

Każde państwo może ponadto, w chwili składania oświadczenia o rozszerzeniu zakresu stosowania konwencji zgodnie z artykułem 22, złożyć jedno lub więcej zastrzeżeń mających zastosowanie do wszystkich lub niektórych terytoriów wymienionych w tym oświadczeniu.

Każde Umawiające się Państwo może w dowolnym czasie wycofać złożone zastrzeżenie. Wycofanie zastrzeżeń notyfikuje się Ministerstwu Spraw Zagranicznych Królestwa Niderlandów.

Zastrzeżenie traci moc pierwszego dnia trzeciego miesiąca kalendarzowego po dokonaniu notyfikacji, o której mowa w ustępie poprzedzającym.

Artykuł 25

Niniejsza konwencja wchodzi w życie pierwszego dnia trzeciego miesiąca kalendarzowego po złożeniu trzeciego dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia lub zatwierdzenia, o których mowa w artykule 20.

Następnie konwencja wchodzi w życie w stosunku do:

- każdego państwa ratyfikującego, przyjmującego lub zatwierdzającego ją w okresie późniejszym, pierwszego dnia trzeciego miesiąca kalendarzowego po złożeniu jego dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia lub zatwierdzenia,
- każdego państwa przystępującego, pierwszego dnia trzeciego miesiąca kalendarzowego po złożeniu jego dokumentu przystąpienia;
- terytorium, do którego konwencja ma zastosowanie zgodnie z artykułem 22, pierwszego dnia trzeciego miesiąca kalendarzowego po dokonaniu notyfikacji wymienionej w tym artykule.

Artykuł 26

Niniejsza konwencja pozostaje w mocy przez pięć lat od dnia jej wejścia w życie zgodnie z artykułem 25 ustęp 1, nawet w stosunku do państw, które ją ratyfikowały, przyjęły, zatwierdziły lub do niej przystąpiły w okresie późniejszym.

W przypadku braku wypowiedzenia obowiązywanie konwencji przedłuża się automatycznie na kolejne pięcioletnie okresy.

Każde wypowiedzenie notyfikuje się Ministerstwu Spraw Zagranicznych Królestwa Niderlandów co najmniej na sześć miesięcy przed upływem okresu pięcioletniego. Wypowiedzenie może ograniczyć się tylko do niektórych terytoriów, do których konwencja ma zastosowanie.

Wypowiedzenie jest skuteczne tylko w stosunku do państwa, które je notyfikowało. Konwencja pozostaje w mocy w stosunku do innych Umawiających się Państw.

Artykuł 27

Ministerstwo Spraw Zagranicznych Królestwa Niderlandów powiadomi państwa członkowskie Konferencji oraz państwa, które przystąpiły do konwencji zgodnie z artykułem 21, o:

1. złożeniu podpisów, ratyfikacjach, przyjęciach i zatwierdzeniach określonych w artykule 20;
2. dacie wejścia w życie niniejszej konwencji zgodnie z artykułem 25;
3. przystąpieniach określonych w artykule 21 i datach, w których stają się one skuteczne;
4. rozszerzeniach zakresu stosowania konwencji zgodnie z artykułem 22 i datach, w których stają się one skuteczne;
5. oświadczeniach wymienionych w artykule 23, jak również o ich zmianie oraz datach, w których oświadczenia lub zmiany stają się skuteczne;
6. wypowiedzeniach zgodnie z artykułem 26;
7. zastrzeżeniach określonych w artykułach od 13 do 15 oraz 24, jak również wycofaniu zastrzeżeń zgodnie z artykułem 24.

Na dowód czego niżej podpisani, będąc do tego należycie upoważnieni, podpisali niniejszą konwencję.

Sporządzono w Hadze dnia 2 października 1973 r., w językach angielskim i francuskim, przy czym oba teksty są jednakowo autentyczne, w jednym egzemplarzu, złożonym w archiwach Rządu Królestwa Niderlandów, którego uwierzytelniony odpis zostanie przekazany drogą dyplomatyczną każdemu państwu

będącemu członkiem Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego w czasie jej dwunastej sesji.

Po zaznajomieniu się z powyższą konwencją, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- konwencja została uznana za słuszną;
- Rzeczpospolita Polska postanawia przystąpić do tej konwencji, zastrzegając sobie prawo jej niestosowania w myśl postanowień artykułu 14 pkt 2 i 3 oraz możliwość stosowania własnego prawa w myśl postanowień artykułu 15;
- z uwzględnieniem wyżej wspomnianych zastrzeżeń konwencja będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 13 grudnia 1995 r.